



श्री.जयदिप डाकटे सर



श्री.प्रविण डाकटे सर

Subscribe

इयत्ता - सहावी (17 डिसेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

१६

सफर मेट्रोची

प्रश्न : रुपालीताई, पहिल्यांदा मेट्रो चालवताना तुम्हांला कसं वाटलं ?

रुपाली : मेट्रोचं उद्घाटन झालं तो दिवस माझ्यासाठी अविस्मरणीय आहे. पहिली मेट्रो चालवण्याची जबाबदारी माझ्यावर होती. मनात थोडी धाकधूक होती, की मी सर्वांना व्यवस्थित घेऊन जाईन की नाही ? एकदा का मी मेट्रो चालवायला सुरुवात केली आणि मनातील सर्व भीती क्षणात पळून गेली. बिनधास्तपणे, न धाबरता, आत्मविश्वासाने मी मेट्रो चालवली. आता तर मी रोजच मेट्रो चालवत असल्याने सवय झाली आहे.

प्रश्न : मेट्रोच्या उद्घाटनाचा दिवस तुमच्यासाठी अविस्मरणीय का होता ?

रुपाली : रेल्वे आणि मेट्रो यांच्यामध्ये बरेच साम्य आहे; पण मेट्रोचे तंत्रज्ञान अत्याधुनिक आहे. पहिल्यांदाच मेट्रो धावणार होती. मुख्यमंत्री, उपमुख्यमंत्री, अनेक मान्यवर मंडळी, मीडिया तसेच माझ्या घरची सर्व मंडळी तेथे उपस्थित होती. या सर्वांना मेट्रोतून घेऊन जायचे होते आणि तेही मला.

प्रश्न : पहिली मेट्रो कुठून कुठपर्यंत धावली ?

रुपाली : मेट्रोच्या उद्घाटनाच्या दिवशी मेट्रो बसोवा स्थानकावरून घाटकोपरपर्यंत धावली.

प्रश्न : मेट्रो कोणत्या इंधनावर चालते ?

रुपाली : मेट्रो विजेवर चालते.

प्रश्न : एका मेट्रोत किती पायलट असतात ?

रुपाली : एका मेट्रोत एकच पायलट असतो.

प्रश्न : मेट्रोला दोन्ही बाजूंना इंजिन असते का ?

रुपाली : लोकलप्रमाणे मेट्रोलाही दोन्ही बाजूंस इंजिन असते. मेट्रो ट्रेन फक्त चार डब्यांची

असते. मेट्रोला स्वतःची कारशेडही असते. घाटकोपरहून बसोव्याला मेट्रो पोहोचली, की ती कारशेडमध्ये जाते. तिथे पायलट उतरून घाटकोपरच्या दिशेने इंजिन असलेल्या केबिनमध्ये येतो, मग मेट्रो घाटकोपरच्या दिशेने नेतो.

प्रश्न : मेट्रोत एका वेळी साधारणतः किती प्रवासी प्रवास करू शकतात ?

रुपाली : मेट्रोत एका वेळी साधारणतः पंधराशे प्रवासी प्रवास करू शकतात.

प्रश्न : मेट्रोचे वेगळेपण काय ?

रुपाली : मेट्रोचे डबे स्टेनलेस स्टीलने बनवलेले असतात. विशेष म्हणजे हे डबे वातानुकूलित असतात. डब्यात व स्टेशनवर सी.सी. टीव्ही कॅमेरे लावलेले असतात. मेट्रोचे दरवाजे आपोआप उघडतात. मात्र ते आपोआप बंद होत नाहीत, तर ते पायलटला बंद करावे लागतात. पायलटसाठी बंद केबिन असते. केबिनमध्ये मेट्रो चालवण्याची पूर्ण यंत्रणा बसवलेली असते. मेट्रोच्या यंत्रणेत मध्येच बिघाड झाला तर काय करायचं याचंही पूर्ण प्रशिक्षण पायलटला दिलेलं असतं.

प्रश्न : मेट्रो दिवसरात्र धावते का ?

रुपाली : सकाळी ५.२० वाजल्यापासून ते रात्री १२ वाजेपर्यंत मेट्रो सुरू असते.

प्रश्न : टोकन म्हणजे काय ?

रुपाली : मेट्रोमधून प्रवास करण्यासाठी टोकन दिले जाते. टोकन म्हणजे मेट्रोचे तिकीट, तसेच रोज मेट्रोने प्रवास करायचा असल्यास प्रीपेड कार्डही मिळते. प्रीपेड कार्डमध्ये भरलेले पैसे प्रवासानुसार संपत जातात. ते

टेस्ट सोडवा-

pg. 1 गुरुमाऊली

ऑनलाईन टेस्ट



आमची जिल्हा परिषद शाळा

सराव

- खालील प्रत्येक उदाहरणांत पहिल्या संख्येचे दुसऱ्या संख्येशी असलेले प्रमाण काढा.
(1) 24, 56 (2) 63, 49 (3) 52, 65 (4) 84, 60 (5) 35, 65 (6) 121, 99
- पहिल्या राशीचे दुसऱ्या राशीशी असलेले गुणोत्तर काढा.
(1) 25 मणी, 40 मणी (2) 40 रुपये, 120 रुपये (3) 15 मिनिटे, 1 तास
(4) 30 लीटर, 24 लीटर (5) 99 किग्रॅ, 44000 ग्रॅम (6) 1 लीटर, 250 मिली
(7) 60 पैसे, 1 रुपया (8) 750 ग्रॅम, $\frac{1}{2}$ किग्रॅ (9) 125 सेमी, 1 मीटर
- रीमाजवळ 24 वह्या व 18 पुस्तके आहेत, तर वह्यांचे पुस्तकांशी गुणोत्तर काढा.
- मैदानामध्ये क्रिकेटचे 30 खेळाडू व खो-खो चे 20 खेळाडू प्रशिक्षण घेत आहेत, तर क्रिकेटच्या खेळाडूंचे एकूण खेळाडूंशी गुणोत्तर लिहा.
- स्नेहलकडे 80 सेमी लांबीची लाल रिबीन आहे व 2.20 मीटर लांबीची निळी रिबीन आहे, तर लाल रिबीनच्या लांबीचे निळ्या रिबीनच्या लांबीशी गुणोत्तर काढा.
- शुभमचे आजचे वय 12 वर्षे आहे. शुभमच्या वडिलांचे आजचे वय 42 वर्षे आहे. शुभमची आई त्याच्या वडिलांपेक्षा 6 वर्षांनी लहान आहे, तर खालील गुणोत्तरे काढा.
(1) शुभमच्या आजच्या वयाचे आईच्या आजच्या वयाशी गुणोत्तर.
(2) शुभमच्या आईच्या आजच्या वयाचे वडिलांच्या आजच्या वयाशी गुणोत्तर.
(3) जेव्हा शुभमचे वय 10 वर्षे होते, तेव्हा शुभमच्या वयाचे त्याच्या आईच्या त्या वेळच्या वयाशी गुणोत्तर.

समजून घ्या.

Std - Sixth Sub - Maths (Semi)

revision

- In each example below, find the ratio of the first number to the second.
(1) 24, 56 (2) 63, 49 (3) 52, 65 (4) 84, 60 (5) 35, 65 (6) 121, 99
- Find the ratio of the first quantity to the second.
(1) 25 beads, 40 beads (2) 40 rupees, 120 rupees (3) 15 minutes, 1 hour
(4) 30 litres, 24 litres (5) 99 kg, 44000 grams (6) 1 litre, 250 ml
(7) 60 paise, 1 rupee (8) 750 grams, $\frac{1}{2}$ kg (9) 125 cm, 1 metre
- Reema has 24 notebooks and 18 books. Find the ratio of notebooks to books.
- 30 cricket players and 20 kho-kho players are training on a field. What is the ratio of cricket players to the total number of players?
- Snehal has a red ribbon that is 80 cm long and a blue ribbon, 2.20 m long. What is the ratio of the length of the red ribbon to that of the blue ribbon?
- Shubham's age today is 12 years and his father's is 42 years. Shubham's mother is younger than his father by 6 years. Find the following ratios.
(1) Ratio of Shubham's age today to his mother's age today.
(2) Ratio of Shubham's mother's age today to his father's age today
(3) The ratio of Shubham's age to his mother's age when Shubham was 10 years old.

read and understand.



Date
Place

My Dear

Hi/Hello. Thanks for your letter./
I received your letter. It was nice to know
that..... ./
I was sorry to hear that Please tell
me about

I am/We are planning to
I am/We are also going to

You know my friend / friends (names)
He / She is / They are going to

When you come here, we will
.....

How are ? Give my regards to
..... and love to

Yours, / Yours lovingly,

.....



मौर्यकालीन लोकजीवन : मौर्य काळात शेतीच्या उत्पादनाला खूप महत्त्व होते. शेतीबरोबरच व्यापार आणि इतर उद्योगही भरभराटीला आले होते. हस्तिदंतावरील कोरीव काम, कापड विणणे आणि रंगवणे, धातूकाम यांसारखे अनेक व्यवसाय होते. चकाकी असलेली काळ्या रंगाची मातीची भांडी घडवली जात. नौकाबांधणी हाही एक मोठ्या प्रमाणावरील उद्योग होता. धातुकामामध्ये इतर धातूंबरोबर लोखंडाच्या वस्तू बनवण्याचे तंत्रज्ञान विकसित झाले होते.

नगरांमध्ये आणि ग्रामांमध्ये उत्सव, समारंभ साजरे होत. त्यांमध्ये लोकांच्या मनोरंजनासाठी नृत्य गायनाचे कार्यक्रम होत. कुस्तीचे खेळ, रथांच्या शर्यती लोकप्रिय होत्या. सोंगट्यांचा खेळ आणि बुद्धिबळ यांसारखे खेळ आवडीने खेळले जात. बुद्धिबळाला 'अष्टपद' असे नाव होते.

टेस्ट सोडवा.

ऑनलाईन टेस्ट





६. महासागरांचे महत्त्व



हे नेहमी लक्षात ठेवा.

पृथ्वीवर असलेल्या जमिनीचे व पाण्याचे प्रमाण लक्षात घेता पाण्याचे प्रमाण जास्त आहे. म्हणूनच तिला जलग्रह असेही म्हणतात. पाणी हे कोणत्याही रूपात असले तरी ते सजीवासाठी वरदानच आहे. म्हणूनच मानवाला ज्ञात असलेल्या ग्रहांमध्ये सजीवसृष्टी फक्त पृथ्वीवर आढळते.

६०° दक्षिण या अक्षवृत्तापासून अंटार्क्टिक खंडाच्या किनारपट्टीच्या जलभागाला दक्षिण महासागर असे म्हणतात.



मला हे येते !

- महासागरातून मिळणाऱ्या बाबी/गोष्टी सांगता येणे.
- महासागराचे महत्त्व सांगता येणे.
- सागरी समस्या सांगता येणे.

वाचा व समजून घ्या.

एकत्रित बले : एखादी क्रिया घडत असताना विविध प्रकारची बले वस्तूवर कार्य करतात व ती क्रिया पूर्ण होते. रोलर कोस्टर किंवा समुद्रकिनाऱ्यावर सेलबोर्डच्या कसरती तुम्ही पाहिल्या असतील. त्यांमध्ये विविध प्रकारची बले एकत्र आलेली असतात. त्याविषयी अधिक माहिती घेण्यासाठी इंटरनेटवर गुगल सर्चमध्ये Trickscience असे टाईप करा आणि माहिती मिळवा.



थोडी गंमत!

प्लॅस्टिकच्या रंगीत कागदांचे मासे तयार करा. माशांच्या एका बाजूला टाचणी लावा. परातीत किंवा खोल भांड्यात पाणी घ्या. त्यात मासे सोडा. मासे पाण्यावर तरंगतील. एक चुंबक घ्या आणि पाण्यावरून फिरवा.

अशी विविध खेळणी करता येतील का? कशामुळे?



आपण काय शिकलो?

- दैनंदिन जीवनामध्ये विविध क्रिया पार पाडण्यासाठी बलाची आवश्यकता असते. वस्तू गतिमान करण्यासाठी किंवा दिशा बदलण्यासाठी तसेच वस्तूचा आकार बदलण्यासाठी बलाची आवश्यकता असते.
- बलाचे स्नायू बल, यांत्रिक बल, गुरुत्वीय बल, चुंबकीय बल, घर्षण बल आणि स्थितिक विद्युत बल असे विविध प्रकार आहेत.



१. रिकाम्या जागी योग्य शब्द निवडून लिहा.

अ. वस्तूची..... बदलण्यासाठी लावावे लागते.

(बल, गतिमान, दिशा)

आ. हत्ती लाकडाचा ओंडका जमिनीवरून ओढून नेताना त्या ओंडक्यावर, व ही बले लावलेली असतात.

(स्नायू बल, यांत्रिक बल, गुरुत्वीय बल, घर्षण बल)

इ. एका मोठ्या टेबलावर एक चेंडू वेगाने घरंगळत सोडला. त्याची बदलायची असेल, तर त्यावर लावावे लागेल.

(बल, गती, गुरुत्वाकर्षण)

उ. घर्षण बल हे नेहमीच गतीच्या कार्य करते. (दिशेने, विरोधात)

२. शोधा पाहू, माझा सोबती कोण ?

'अ' गट 'ब' गट

- | | |
|--|-----------------------|
| १. बैलाने गाडी ओढणे. | अ. चुंबकीय बल |
| २. क्रेनने जड लोखंडी वस्तू उचलणे. | आ. स्थितिक विद्युत बल |
| ३. ताणकाट्याने वजन करणे. | इ. स्नायू बल |
| ४. सायकलला ब्रेक लावणे. | ई. गुरुत्वीय बल |
| ५. घासलेल्या प्लॅस्टिक पट्टीने कागदाचे कपटे उचलणे. | उ. घर्षण बल |

वाचा व सोडवा.

Combined forces : While an action is taking place, various types of forces act on the object in question. You might have seen a roller coaster or the juggling of a sail board on the seashore. A variety of forces act together in these cases. To obtain more information about these, type the words ‘Trick Science’ in Google search on the Internet.



A little fun !

Cut out fish shapes from coloured plastic sheets. Fix a pin on one side of the fishes. Take water in a big deep plate. Release the fishes in it. They will float on the water. Take a magnet and move it around over the water.

Can you make other games like this? What makes such games possible?



What we have learnt–

- Force is required to bring about any action. Force is necessary for making an object move, to change the direction of motion and also to change the shape of an object.
- There are various types of forces such as muscular force, mechanical force, gravitational force, magnetic force, frictional force and electrostatic force.



1. Choose the term to fill in the blanks.

- has to be applied to change the of a object.
(moving, direction, force)
- When an elephant drags a wooden log over the land, the forces that are applied on the log are , and
(muscular force, mechanical force, gravitational force, frictional force)
- A ball was set rolling on a large table. If its is to be changed, a will have to be applied on it.
(force, motion, gravitation)
- The force of friction always acts the motion.
(along, against)

2. Match the following :

Group ‘A’

- An ox pulling a cart
- Lifting a heavy iron object with a crane
- Weighing with a spring balance
- Applying brakes to a bicycle
- Picking up pieces of paper with a plastic scale

Group ‘B’

- Magnetic force
- Electrostatic force
- Muscular force
- Gravitational force
- Frictional force

3. One or more forces are acting in the following examples. Name them.

- An object falling from a tall building
- An aeroplane flying in sky

Read and Understand.



जरा सोचो लिखो

यदि तुम्हें अलादीन का चिराग मिल जाए तो...

प्रीति ने देखा-बाजू में एक बोर्ड रखा था, जिस पर लिखा था-

“आइए, आइए, हमें गलत साबित करके, हजार रुपए ले जाइए।” प्रीति ने सोचा यह कौन-सा बड़ा काम है चलो, आज आजमाते हैं। प्रीति अपने मित्रों के साथ अंदर गई तो देखती क्या है, कुछ कठपुतलियाँ रंग-बिरंगे पहनावे पहनकर आँखें मटकाती हुई इधर से उधर आ जा रही थीं। लोगों का स्वागत करती हुई सूत्रधार के वाक्य को दोहरा रही थीं। आवाज तो विद्यार्थियों की है पर लगता है कि कठपुतलियाँ बोल रही हैं।

तभी एक कठपुतली हाथ में एक नारियल लेकर आई और कहने लगी - “बहनो और भाइयो तथा साथ में आई भाभियो, नमस्कार, प्रणाम, वेलकम ! किसी भी नए कार्य का प्रारंभ नारियल फोड़कर किया जाता है। आइए, हम भी अपने कार्यक्रम का प्रारंभ नारियल फोड़कर करते हैं” उसने जोर से नारियल को जमीन पर पटका। अरे ! ये क्या नारियल में से फूल ! आश्चर्य चकित होकर कठपुतली बोली-“देखो, देखो अंधविश्वास, नारियल से फूल निकले।” इसपर सूत्रधार बोला-“देखो मित्रो, यह है हाथ की सफाई। सूत्रधार ने बताया कि नारियल में तीन छेद (आँखें) होते हैं, उनमें से किसी एक छेद को सलाई की सहायता से

खोलकर शाम को उसमें से मोगरे या चमेली की कलियाँ अंदर पहुँचाई जाती हैं। प्रयोग के समय तक वे खिलकर फूल बन जाती हैं जिसे लोग अंधश्रद्धा समझते हैं, ऐसे ही बाल आदि का प्रयोग कर लोगों को डराते हैं।” इतना कहते ही सभी कठपुतलियाँ कमर मटकाती हुई गाने लगीं-

“देखो, देखो सारे बहन-भाई
शकुन-अपशकुन की है लड़ाई
नारियल ने जो खूबी दिखाई,
देखो सभी के सामने आई।”

तभी एक काली बिल्ली इन कठपुतलियों के सामने से भागी और सारी कठपुतलियाँ ठिठककर खड़ी हो गईं। उनमें से एक मुँह पर हाथ रखकर बोली- “हाय, हाय ! लो, अब तो हो गया कार्यक्रम का बंटोधार।” दूसरी कठपुतली बोली-“क्यों, क्या हुआ बहना।” पहली कठपुतली बोली-“अरे, देखा नहीं, काली बिल्ली ने रास्ता काटा।” तभी सूत्रधार ने प्रवेश कर बताया, “देखो, बिल्ली को वहाँ उसका प्रिय खाद्य चूहा दिखा। जिसे देख बिल्ली उसे पकड़ने को लपकी। उसने जान-बूझकर तुम्हारा रास्ता नहीं काटा है।” सूत्रधार के इतना कहते ही कठपुतलियाँ आकर गाने लगीं -

“देखो, देखो, सारे बहन-भाई
शकुन-अपशकुन की है लड़ाई
बिल्ली मौसी जब सामने आई,
भगदड़ सबने खूब मचाई।”

सारे दर्शक तालियाँ बजाने लगे। तभी एक कठपुतली आऽछीं, आऽछीं कर छींकते हुए आई। एक बार फिर नाचती हुई सारी कठपुतलियाँ डरकर रुक गईं। तभी दूसरी बोली-“अरे रे ! फिर अपशकुन हो गया। आज तो सचमुच ही हमारा कार्यक्रम नहीं होगा।



इयत्ता सहावी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

14. आता उजाडेल	Click Here
15. बालसभा	Click Here
16. सफर मेट्रोची	Click Here
17. दुखणं बोटभर	लवकरच
18. बहुमोल जीवन	लवकरच

इयत्ता सहावी - इतिहास

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

6. जनपदे आणि महाजनपदे	Click Here
7. मौर्यकालीन भारत	Click Here
8. मौर्य साम्राज्यानंतरची राज्ये	लवकरच

इतर विषय टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.

